

ВІСНИК

Дніпропетровського університету

Науковий журнал

№ 4

Том 21

2013

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

акад. Академії наук ВО України, д-р фіз.-мат. наук, проф. **М. В. Поляков** (*голова редакційної ради*); ст. наук. співроб., проф. **В. І. Карплюк** (*заст. голови*); д-р фіз.-мат. наук, проф. **О. О. Кочубей**; д-р хім. наук, проф. **В. Ф. Варгалюк**; чл.-кор. НАПН України, д-р філос. наук, проф. **П. І. Гнатенко**; д-р фіз.-мат. наук, проф. **О. Г. Гоман**; д-р філол. наук, проф. **В. Д. Демченко**; д-р техн. наук, проф. **А. П. Дзюба**; д-р пед. наук, проф. **Л. І. Зеленська**; чл.-кор. НАН України, д-р фіз.-мат. наук, проф. **В. П. Моторний**; чл.-кор. НАПН України, д-р психол. наук, проф. **Е. Л. Носенко**; д-р біол. наук, проф. **О. Є. Пахомов**; д-р іст. наук, проф. **В. С. Савчук**; д-р екон. наук, проф. **І. Л. Сазонець**; д-р іст. наук, проф. **С. І. Світленко**; акад. Академії наук ВО України, д-р фіз.-мат. наук, проф. **В. В. Скалозуб**; д-р філол. наук, проф. **Т. С. Пристайко**; чл.-кор. НАН України, д-р біол. наук, проф. **А. П. Травлєєв**; д-р техн. наук, проф. **Ю. Д. Шептун**.

**Серія: ІСТОРІЯ І ФІЛОСОФІЯ
НАУКИ І ТЕХНІКИ**

Випуск 21

Дніпропетровськ
Видавництво
Дніпропетровського
національного університету

*Друкується за рішенням вченої ради Дніпропетровського національного університету
імені Олеся Гончара згідно з планом видань на 2013 р.*

Наведено матеріали з досвіду викладання історії науки і техніки в університетах Росії та України, розвитку основних наукових напрямів і досягнень відповідних кафедр. Розглянуто структуру предметності математичного знання, генезу історично-антропологічної парадигми, проблему викладання екологічної футурології, філософсько-методологічні засади інтеграції природничонаукової та гуманітарної складових екоосвіти, філософську рефлексію подолання проблем сучасної екології, філософію космосу стародавніх цивілізацій та когнітивні технології античного мислення на прикладі ієрархії інваріантних структур у системі Плотіна.

Досліджено визначення поняття «наукова школа», історію формування Дніпропетровського наукового центру НАН України, створення космічної системи «Іонасат», діяльність ради молодих спеціалістів КБ «Південне». Наведено матеріали з історії розвитку біологічних методів боротьби зі шкідниками с/г рослин, теорії механічних коливань у РКТ, видавничої діяльності Харківського наукового товариства, проблеми космологічної сталості в історії космології початку XX ст. Проаналізовано доробок видатних науковців А. С. Бориневича, Є. С. Бурксер, Л. Л. Іванова, В. М. Ковтуненка, В. В. Повороженка, Д. О. Свіренка, хіміків Харківського хіміко-технологічного інституту, лабораторії швидкісних машин і механізмів, передумови індустріалізації України. Для науковців, викладачів, магістрів, аспірантів, слухачів ФПК, студентів.

Представлены материалы из опыта преподавания истории науки и техники в университетах России и Украины, развития основных научных направлений и результатов соответствующих кафедр.

Рассмотрены структура предметности математического знания, генезис историко-антропологической парадигмы, проблема преподавания экологической футурологии, философско-методологические основания интеграции естественнонаучной и гуманитарной составляющих экообразования, философская рефлексия преодоления проблем современной экологии, философия космоса древних цивилизаций и когнитивные технологии античного мышления на примере иерархии инвариантных структур в системе Плотина.

Исследованы определение понятия «научная школа», история формирования Днепропетровского научного центра НАН Украины, создание космической системы «Ионасат», деятельность совета молодых специалистов КБ «Южное». Представлены материалы по истории развития биологических методов борьбы с вредителями с/х растений, теории механических колебаний в РКТ, издательской деятельности Харьковского научного общества, проблемы космологической постоянности в космологии начала XX ст.. Проанализированы наследие выдающихся ученых А. С. Бориневича, Е. С. Бурксер, Л. Л. Иванова, В. М. Ковтуненко, В. В. Повороженко, Д. О. Свиренко, химиков Харьковского химико-технологического института, лаборатории скоростных машин и механизмов, условия индустриализации Украины. Для научных работников, преподавателей, магистров, аспирантов, слушателей ФПК, студентов.

The materials from the experience of teaching the history of science and technology in universities in Russia and Ukraine, the development of basic research directions and results of the relevant departments.

The structure of objectivity of mathematical knowledge, the genesis of historic-anthropological paradigm, the problem of teaching environmental futurology, philosophical and methodological foundations of the integration of the sciences and humanitarian components of environmental education, philosophical reflection to overcome the problems of modern ecology, the philosophy of the ancient civilizations of the cosmos, and cognitive technologies antique thought at the example of a hierarchy of invariant structures in the system of Plotinus.

Examined the definition of «scientific school», a history of Dnepropetrovsk Scientific Center of NAS, the creation of a space system «Ionasat» activities of young professionals board CB «South.» Materials on the history of the development of biological methods of pest control with the / x plants, the theory of mechanical vibrations in rocket and space technology, publishing activities Kharkov Scientific Society, the cosmological constant problem in the cosmology of the early twentieth century. Aanalyzed heritage of Chemists of Kharkov Institute of Chemical Technology, Laboratory-speed machines and mechanisms, socio-economic conditions of the industrialization of Ukraine. Examined the activities of prominent scientists A. S. Borinevicha, E. S. Burkser, L. L. Ivanov, V. M. Kovtunencko, V. V. Povorozhenko, D. O. Svireenko. For researchers, teachers, masters, postgraduate, students.

Редакційна колегія:

д-р іст. наук, проф. **В. С. Савчук** (відп. редактор); д-р філос. наук, проф. **В. О. Панфілов** (заст. відп. редактора); д-р філос. наук, проф. **О. Г. Барабашев** (Росія); д-р іст. наук, проф. **Л. М. Бесов**; д-р філос. наук, проф. **П. І. Гнатенко**; д-р мед. наук, проф. **Ю. К. Дупленко**; д-р іст. наук, гол. наук. співроб. **О. Ю. Єліна** (Росія); д-р іст. наук, проф. **О. І. Журба**; д-р іст. наук, проф. **В. В. Запарій** (Росія); д-р іст. наук, проф. **В. В. Іваненко**; д-р філос. наук, проф. **В. П. Капітон**; д-р іст. наук, проф. **І. Ф. Ковальова**; д-р іст. наук, проф. **І. І. Колісник**; д-р філос. наук, проф. **В. Б. Окорочков**; д-р філос. наук, проф. **В. І. Онопрієнко**; д-р біол. наук, проф. **О. Я. Пилипчук**; д-р філос. наук, проф. **В. І. Пронякін**; д-р габіліт. проф. **Срогаш Тадеуш** (Польща); д-р філос. наук, проф. **О. С. Токоненко**; д-р філос. наук, проф. **І. З. Цехмістро**; д-р іст. наук, проф. **Г. К. Швидько**; д-р філос. наук, проф. **С. В. Шевцов**; канд. іст. наук **А. В. Сях** (відп. секретар).

Наукове видання

ВІСНИК
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
Серія: ІСТОРІЯ І ФІЛОСОФІЯ НАУКИ І ТЕХНІКИ

Заснований у 1993 р.

Випуск 21

Українською та російською мовами

**Свідоцтво про державну реєстрацію державного засобу масової інформації
серія КВ № 7898 від 17.09.2003 р.**

Редактор В. Д. Маловик
Технічний редактор В. А. Усенко
Коректор В. Д. Маловик
Оригінал-макет О. М. Гришкіна

Підписано до друку 20.05.2013. Формат 70×108¹/₁₆. Папір друкарський. Друк плоский.
Ум. друк. арк. 19,25. Ум. фарбовідб. 19,25.
Обл.-вид. арк. 20,0. Тираж 100 прим. Вид. № 1763. Зам. № .

Свідоцтво держреєстрації ДК № 289 від 21.12.2000 р.

ДП «Видавництво ДНУ»,
пр. Гагаріна, 72, м. Дніпропетровськ, 49010

Віддруковано в друкарні ЛіраМ.
49038, м. Дніпропетровськ, пл. Десанників, 1.
Свідоцтво ДП № 14 від 13.07.2000 р.